

Tvvlens håb og troens vished.

Det fortælles, at atomfysikeren Niels Bohr engang fik besøg af en ung lovende forsker, der havde skrevet afhandling om Bohrs videnskabelige teorier. Niels Bohr havde læst mandens afhandling og sagde til ham: "De har forstået hvert ord, jeg har skrevet korrekt. De kender mine teorier helt til bunds og har tilegnet Dem den indsigt, de rummer. Men er De nu også sikker på, at det ikke er det rene vås!". Mere sikker var naturvidenskabsmanden Bohr altså ikke. Han vidste, at en senere tid kunne bringe ny viden, der ville vise sig at forkaste det, han selv anså for at være sandt. Bohr var klar over og vedgik gerne, at heller ikke videnskaben rummer anden sandhed, end den vi mennesker vælger at tillægge den. At ikke kun den, som har en tro, besidder en usikker viden. At også den, der mener at have konkret viden, bør fastholde et element af usikkerhed. For det kunne jo være, at det han mente at vide, blot var noget han troede, at han vidste. Forholdet mellem tro og viden er således slet ikke så enkelt og ligetil, som vi måske almindeligvis forestiller os.

Det gjaldt også for disciplene i tiden efter påske. Den opstandne havde vist sig for de fleste af dem, men alligevel var de tvivlende og bange. De, der havde været vidner til begivenhederne omkring Jesus og som var udvalgt til at være de første forkyndere af evangeliet, de stod ikke frimodigt frem og udbredte det glade budskab, sådan som det var blevet pålagt dem. Nej, de holdt sig tvivlende og handlingslammede indendøre.

Og blandt disse disciple fremstilles Thomas som særlig skeptisk. Han vil ikke tro på, at de andre har set den opstandne. Han forlanger håndgribelige beviser: Hvis ikke han selv får lov til at røre ved Jesus, så kan han ikke tro det.

Vorherre kommer da atter til disciplene. Og han rækker sine hænder frem, så Thomas kan røre ved dem. Først da - ansigt til ansigt med den opstandne - kan Thomas bekende sin tro: "Min Herre og min Gud". En bekendelse, som fejles til side med ordene: "Du tror, fordi du har set mig. Salige er de, som ikke har set og dog tror".

Thomas er derfor også gennem tiderne blevet opfattet som særlig stivnakket og vantro. Men egentlig er det vel uretfærdigt, at betragte ham som mere vantro end de øvrige. Han beder jo blot om, at måtte opleve det, som de andre allerede har oplevet. Og i grunden rammer Jesu ord ikke alene Thomas, for alle de øvrige disciple tror jo end ikke, skønt de har set. Thomas måtte nødvendigvis drage disciplenes ord i tvivl, for han så disse meddisciple, som hævdede, at de havde set Herren. De var tilmed blevet pålagt den opgave at gå ud i alverden og forkynde det glade budskab om ham. Hvad disciple kunne tro, fordi de havde set den opstandne, det skulle de forkynde for alle dem, der ikke selv havde set, så også de måtte komme til tro. Og alligevel sad de stadig og gemte sig bag lukkede døre. Når Thomas således oplevede disse Herrens udvalgte sidde modløse og bange for livet uden for murene, så er det vel egentlig ikke så underligt, at han kom i tvivl. Det var ihvertfald ikke sådan Jesus selv havde handlet. Thomas kunne ikke tro, at et budskab så glædeligt og befriende som budskabet om den opstandne ville give sig udslag i frygt og apati. Derfor tvivlede han.

Det at betragte omverdenen med forbehold, skepsis og mistro hører ganske enkelt menneskelivet til. Al højstemt tale om, at vi grundlæggende møder hinanden med tillid og tiltro er ikke andet end skrivebordsteorier. En smuk men virkeligheds-

fjern verdensanskuelse.

I stedet for at se ned på Thomas og pege fingre af hans vantro, burde vi derfor måske snarere betragte ham som en forløber for og arketyper på det moderne menneske. Vi er jo ligesom ham: Fra vi er små opdrages vi til at forholde os kritisk til alt hvad, vi hører. Vores første tanke er altid: Kan det nu passe - er det mon sandt. Vi lader os ikke bare lige overbevise af vidtløftig snak men kræver dokumentation for fremførte påstande og søger beviser. Ja, så meget har hele denne tankemåde præget vores verdensbillede og virkelighedsopfattelse, at vi kun kan anerkende noget som sandt, hvis det lader sig måle og veje. Den øverste instans for vore vurderinger er altid forhold, som kan erfares gennem vore sanser og bedømmes med vor forstand. Historien om Thomas er derfor på sin vis historien om os selv.

Thomas bærer tilnavnet Didymos, der betyder tvilling. Og det er ikke tilfældigt, at det nævnes i denne sammenhæng. For tvivlen er troens tvilling. Det kender vi kun alt for godt fra os selv. Tro og tvivl kæmper altid om magten i vort sind.

Til Thomas og til alle andre, der ligesom ham tvivler på opstandelsen, på Guds eksistens, eller på meningen med livet skal derfor lyde det trøstens ord, at tvivlen og fortvivlelsen ikke er slutpunktet. Det modsatte af tro er ikke tvivl men ligegyldighed. Tvivlen er jo netop ikke den endegyldige afvisning. Den er tværtimod tilknytnings- og begyndelsespunkt for troen. Den ægte tvivl har nemlig kærlighed til sandheden fælles med troen. Selvom man vil kalde det en spinkel tro, så er det dog en ægte tro at være så grebet af evangeliet, at man ikke kan slippe det. At man bestandig må beskæftige sig med det, fordi det anfægter én. Forstået på den måde er tvivlen ikke andet end ønsket om at få bekræftet sit håb: Håbet om, at forkyndelsen af Guds kærlighed er sand. At det er en sandhed, som omfatter og har gyldighed for én selv.

Guds kærlighed - ordet om syndernes forladelse, kødets opstandelse, og evigt liv - skal derfor bestandig og på ny forkyndes for alle os tvivlere, så vi kan tro, at det sandt. For der gives ingen anden sikkerhed. Vi kan ikke fremdrage beviser eller på anden vis dokumentere evangeliets påstand. Alt hvad der fortælles er fortalt af mennesker, der var overbevist om, at det forholder sig sådan. Så vi har ingen uvildige vidner at holde os til. Vi er henvist til at vove os ud på troens dybe vand. Eller også at afvise det hele som det rene vås.

Nærmere kommer vi det ikke. Som Thomas greb efter tegn på, at det vitterlig var den opstandne, han stod over for. Således famler også vi efter noget, vi kan gribe fat i, så vi kan få vished. Vished for at, manden fra Nazaret stod op af døde, og vished om, at han var Guds søn. En sikkerhed for, at Kristus er opstanden, og at han er levende til stede hos os, selvom vi ikke kan se ham. Men der gives ingen anden vished end troens vished. Lad det da være vor trøst og vort håb midt i tvivlen, at da Vorherre hang på korset, fik tvivlen bugt med hans egen tro, så han råbte sin fortvivlelse ud med ordene: "Min Gud! Min Gud! Hvorfor har du forladt mig?". Han har således selv oplevet tvivlens og gudsførladthedens mørke. Han vil derfor også være hos os, når vi er allermest anfægtede. At det er sandt, det kan vi vide, hvis blot vi tør tro det!

Finn Ryneld